

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 8Cdo/42/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2113209368
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivan Rumana
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:2113209368.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu a sudcov Mgr. Miroslava Šeptáka a JUDr. Branislava Krála v spore žalobkyne: K. G., narodená XX. M. XXXX, G. XXX, zastúpenej opatrovníkom: F. K. G., narodený XX. P. XXXX, G. XXX, zastúpenej advokátom JUDr. Peter Harakály, Košice - Staré Mesto, Mlynská 28, IČO: 00620157, proti žalovanej: Slovenská kancelária poisťovateľov, Bratislava, Bajkalská 19B, IČO: 36 062 235, v mene a na účet ktorej koná: Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., Bratislava, Dostojevského rad 4, IČO: 00 151 700, o náhradu škody z ublíženia na zdraví, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 30. marca 2022 č. k. 10Co/18/2021-545, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Trnave z 30. marca 2022 č. k. 10Co/18/2021-545 vo výroku I. vo veci samej ako aj vo výrokoch o trovách konania III. až VII. a vec mu v rozsahu zrušenia v r a c i a na ďalšie konanie.

Vo zvyšnej časti dovolanie z a m i e t a.

Z r u š u j e uznesenie Okresného súdu Trnava č. k. 37C/138/2013-632 z 22. októbra 2024 v spojení s uznesením č.k. 37C/138/2013-653 z 11. marca 2025 a uznesenie č.k. 37C/138/2013-636 z 22. októbra 2024.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) výrokom I. rozhodol tak, že v napadnutej vyhovujúcej časti veci samej o zaplatenie úroku z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 26.146 eur od 03.08.2016 do zaplatenia, zmenil rozsudok Okresného súdu Trnava zo 07. októbra 2020, č. k. 37C/138/2013-456 (ďalej len „súd prvej inštancie“) tak, že žalobu v tejto časti zamietol. Odvolací súd výrokom II. potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti veci samej o zaplatenie sumy 14 532 eur z titulu bolestného, o zaplatenie sumy 20 309,37 eur z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia, o zaplatenie úroku z omeškania 5 % ročne zo sumy 3 876 eur od 3. augusta 2016 do zaplatenia, o zaplatenie sumy 21 132,24 eura z titulu mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia. Výrokom III. nepriznal voči žalobkyni náhradu trov konania v časti o zaplatenie bolestného. Výrokom IV. priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania o zaplatenie sťaženia spoločenského uplatnenia v plnom rozsahu z prisúdenej sumy 26 630,63 eura. Výrokom V. priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania o zaplatenie mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia v plnom rozsahu z prisúdenej sumy 46 016,96 eura. Výrokom VI. nepriznal štátu nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni a výrokom VII. priznal štátu voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 56,48 %..

2. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že návrh žalobkyne je dôvodný iba čiastočne. Medzi stranami bolo nesporné, že žalobkyňa pri dopravnej nehode dňa 26. januára 2009 utrpela ťažké ublíženie na zdraví, ktoré spôsobil vodič motorového vozidla Ford Tranzit, ev.č. A.-XXXCI; za škodu na zdraví žalobkyne zodpovedá nepoistený prevádzkovateľ a vodič motorového vozidla, ktorým bola škoda spôsobená, na základe objektívnej zodpovednosti podľa § 427 a § 420 zákona č. 40/1964 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Podľa prvoinštančného súdu sú nároky žalobkyne na náhradu škody z ublíženia na zdraví sú kryté zákonom o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „zákon o PZP“), pričom priamy nárok proti Slovenskej kancelárii poisťovateľov (žalovaný) na plnenie nárokov z garančného fondu je daný podľa § 24, ods. 2, písm. b), a ods. 3 zákona o PZP. V dôsledku úrazu žalobkyňa utrpela ťažké zranenia, a to zlomeninu lebečnej spodiny, zlomeninu sánky, zlomeninu nosových kostí, vyrazenie zubov, stlačenie hrudníka, zlomeninu 1. rebra vpravo a vľavo, krvácanie do hrudníka, zlomeninu oblúka C6, zlomeninu krížovej kosti vľavo, zlomeninu femuru vľavo, zlomeninu prstov a poúrazové krvácanie do mozgu s následkom obojstranného kostného defektu, centrálnej spastickej kvadruparézy, ťažkej poruchy kognitívnych funkcií, stredne ťažkej poruchy reči a ťažkej funkčnej pľúcnej poruchy. Hodnota jedného bodu pre účely odškodnenia bolestného 14,46 eura (výška náhrady na rok 2009), a pre účely odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia (ďalej len „SSU“) a jeho mimoriadneho zvýšenia 15,38 eura (výška náhrady na rok 2011) nebola medzi stranami sporu rozporovaná.

3. Medzitýmnym rozsudkom Okresného súdu Trnava z 20. júna 2016 sp. zn. 37C/138/2013-245, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave zo 6. decembra 2017 sp. zn. 10Co/395/2016-290, bolo rozhodnuté že základ žalobného návrhu žalobkyne je opodstatnený v súvislosti s namietaným premičaním uplatnených nárokov žalobkyne. Žalovaný doposiaľ uhradil žalobkyne bolestné vo výške 30 005 eur a SSU vo výške 87 359 eur - predmetom konania zostali nároky žalobkyne z titulu: 1/ bolestného v zmysle posudku S.. Z. O. V., ktorý udelil 3 080 bodov a pri hodnote bodu 14,46 eur tak rozdiel 1 005 bodov zodpovedá žalovanej sume 14 532,00 eur (oproti posudku S.. S. A. ktorý pridilil 2 075 bodov; takýto počet bodov udelila aj znalecká organizácia), 2/ SSU v zmysle posudku S.. O. S. 6 780 bodov, t.j. 1 100 bodov x 15,38 eura navyše v hodnote 16 918,00 eura (oproti uhradených 5 680 bodov), 3/ SSU uplatnené podľa hodnotenia S.. O. U., t. j. 1 700 bodov (takýto počet bodov udelila aj znalecká organizácia) za pol. č. 323a, pri žalobkyňou požadovanej hodnote bodu 17,66 eura, t. j. celkovo 30 022 eur, 4/ mimoriadne zvýšenie SSU 52 138,20 eur + 15 011 eur, t.j. spolu 67 149,20 eur, 5/ úrok z omeškania.

4. Pri hodnotení bolestnom poukázal na znalecký posudok znalca S.. S. A. na 2 075 bodov. Následne bol vypracovaný znalecký posudok znalca S.. Z.X. O. V., K., ktorý stanovil bodové hodnotenie na 3 080 bodov. Žalobkyne bola žalovaným poskytnutá náhrada za 2 075 bodov v celkovej sume 30 005 eur (pre stanovenie náhrady za bolesť je rozhodujúci rok 2009 - v zmysle opatrenia Ministerstva zdravotníctva SR z 12. mája 2009 č. 12284/2009-01 bola pre rok 2009 platná hodnota bodu 14,46 eur). Žalobkyňou požadovanej náhrade za bolesť za 3 080 bodov (t.j. 1 005 bodov navyše, stanovené znalcom S.. Z. O. V. - rozšírenie žaloby v tomto smere bolo pripustené uznesením z 13. januára 2016 sp. zn. 37C/138/2013-237) by zodpovedala suma 44 537 eur (3 080 bodov x 14,46 eur). Znaleckým posudkom znaleckej organizácie bolo bolestné ohodnotené počtom 2 075 bodov, teda tak ako bolo stanovené znalcom S.. S. A., a ako už bolo pred podaním žaloby žalovaným uhradené. Súd sa v tejto časti plne stotožnil s hodnotením bolestného znaleckou organizáciou (bližšie viď bod 17. a 20. rozsudku), a teda nezistil že by žalovaný z titulu bolestného mal platiť ďalšie odškodnenie (žalobkyňou požadované za 1 005 bodov vo výške 14 532 eur) - v tejto časti preto žalobu zamietol.

5. Sťaženie spoločenského uplatnenia bolo pôvodne uplatnené v konaní pod sp. zn. 37C/138/2013, kde si žalobkyňa uplatnila náhradu vo výške 16 918 eur (rozšírenie žaloby bolo pripustené uznesením z 13. januára 2016 sp. zn. 37C/138/2013-237), a to za 1 100 bodov x 15,38 eura. Žalovaný uhradil žalobkyne sumu 87 359 eur za 5 680 bodov. Podľa znaleckého posudku S.. O. S. (od ktorého odvíja žalobkyňa svoj nárok) bolo SSU hodnotené 6 780 bodmi, z čoho žalovaný uznal a uhradil v plnej výške položky č. 251c (500 bodov), 253 (3 120 bodov), 289 (60 bodov), a 301b (1 000 bodov). Rozporné ostali položky: č. 297 - posudok S.. S. 1 000 bodov, posudok znaleckej organizácie 1 000 bodov, žalovaným uhradených 500 bodov; č. 302b posudok S.. S. 500 bodov, posudok znaleckej organizácie 0 bodov, žalovaným uhradených 350 bodov; č. 393c posudok S.. S. 600 bodov, posudok znaleckej organizácie

100 bodov, žalovaným uhradených 150. Súd prvej inštancie sa pri určení výšky náhrady zaoberal iba položkami uplatnenými v žalobnom návrhu a jeho rozšírení, nakoľko znalecká organizácia hodnotila aj iné položky, ktoré neboli uvedené v znaleckom posudku S.. O. S., a ktoré neboli uplatnené v konaní. Žalobkyňa v tomto smere nenavrhol rozšírenie žaloby, preto sa súd neuplatnenými položkami nemohol zaoberať. Z uvedeného priznal žalobkyni z titulu SSU (uplatnené v konaní pod sp. zn. 37C/138/2013) nárok na náhrady za spornú položku č. 297 na 1 000 bodov. Žalovaný jej za túto položku uhradil 500 bodov - ostáva teda zaplatiť za 500 bodov, čo vo finančnom vyjadrení je suma 484,63 eur (500 bodov x 15,38 eur). Sporné položky č. 302b (posudok znaleckej organizácie 0 bodov, žalovaným uhradených 350 bodov), a č. 393c (posudok znaleckej organizácie 100 bodov, žalovaným uhradených 150 bodov) súd prvej inštancie už nebral do úvahy, aj keď žalovaný za ne zaplatil viac ako bolo určené podľa posudku znaleckej organizácie, nakoľko takto kompenzovať, resp. započítavať plnenie podľa názoru súdu už nebolo možné, keď žalovaný uznal tento nárok v rozsahu, v akom ho plnil. Z uvedených dôvodov súd v tejto časti priznal žalobkyni sumu 484,63 eur, a vo zvyšku nárok vo výške 16 433,37 eur zamietol.

6. Zo SSU pôvodne uplatneného v konaní pod sp. zn. 27C/238/2016 (bolo spojené s konaním 37C/138/2013), si žalobkyňa uplatnila náhradu vo výške 30 022 eur, a to za 1 700 bodov (podľa posudku S.. O. U., položka č. 323a - porušenie súvislosti panvového prstenca u žien do 45 rokov, použitá analogicky pre poruchu sexuálnych funkcií; totožne hodnotila túto položku aj znalecká organizácia) x 17,66 eur - žalovaný neuhradil žalobkyni z tejto položky žiadnu sumu. SSU za túto položku bolo prvýkrát hodnotené v znaleckom posudku S.. O. U., ktorý bol vypracovaný dňa 1. marca 2016 - príčinou hodnotenia SSU spočívajúcej v poruche sexuálnych funkcií však bol pôvodný úraz, preto hodnota bodu mala byť odvíjaná od hodnoty bodu za rok 2011, kedy bol stav žalobkyne ustálený (bez ohľadu na dobu vypracovania „nového“ znaleckého posudku), teda hodnota bodu mala byť 15,35 eur. Z uvedeného je zrejmé, že žalobkyňa má z titulu SSU (uplatnené v konaní sp. zn. 27C/238/2016) nárok na priznanie náhrady za položku č. 323 na 1 700 bodov, žalovaný jej za túto položku neuhradil žiadnu sumu, čo vo finančnom vyjadrení je suma 26 146 eur (1.700 bodov x 15,38 eur). Z uvedených dôvodov súd v tejto časti priznal žalobkyni sumu 26.146 eur, a vo zvyšku nárok vo výške 3.876 eur (rozdiel medzi uplatnenou hodnotou bodu 17,66 eur a priznanou hodnotou bodu 15,38 eur) zamietol.

7. Žalobkyňou požadované mimoriadne zvýšenie SSU vo výške 50 %, spolu v sume 67 149,20 eur, vychádzajúc z počtu bodov 6 780 (v konaní pod sp. zn. 37C/138/2013) x 15,38 eur = 104 276,40 eur, a teda 50 % mimoriadne zvýšenie SSU je 52 138,20 eur, a z počtu bodov 1 700 (v konaní pod sp. zn. 27C/238/2016) x 17,66 eur = 30 022 eur, a teda 50% mimoriadne zvýšenie SSU je 15 011 eur. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o mimoriadnom zvýšení SSU vychádzal z počtu uplatnených bodov žalobkyňou, ktoré však nemohli presiahnuť počet bodov priznaných znaleckou organizáciou (keďže nemohol prekročiť návrh žalobkyne), a dospel k záveru, že ustálený počet bodov za SSU: pôvodne uplatnených v konaní sp. zn. 37C/138/2013 je 5 780 bodov (za položku č. 251c - 500 bodov, č. 253 - 3 120 bodov, č. 289 - 60 bodov, č. 301b - 1 000 bodov, č. 297 - 1 000 bodov, č. 393c - 100 bodov); a pôvodne uplatnených v konaní 27C/238/2016 je 1 700 bodov (za položku č. 323a); spolu teda počet 7 480 bodov, čo pri hodnote bodu 15,38 eur (keď pri položke č. 323a neakceptoval dôvod vychádzať so žalobkyňou požadovanej hodnoty bodu 17,66 eur) predstavuje sumu 115 042,40 eur. Žalobkyňa bola podľa súdu prvej inštancie síce v čase nehody mladou osobou, nebola však aktívnou osobnosťou v oblasti športu, kultúry, politiky, spoločenského života a pod., v dôsledku čoho by úraz spôsobil obzvlášť mimoriadne negatívne následky (súd týmto nijako nezľahčuje poľutovania hodný stav žalobkyne). Žalovaný vyslovil súhlas s navýšením mimoriadneho zvýšenia SSU o 40 %, čo súd považuje v danom prípade za korektné a postačujúce. Vo finančnom vyjadrení je potom 40 % navýšenie mimoriadneho zvýšenia SSU zodpovedajúce sume 46 016,96 eur. Z uvedených dôvodov súd v tejto časti priznal žalobkyni sumu 46 016,96 eur, a vo zvyšku nárok vo výške 21 132,24 eur zamietol.

8. S poukazom na vyššie uvedené súd prvej inštancie žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu vo výške 72 647,59 eur (0,00 eur z titulu bolestného, 484,63 eur z titulu SSU uplatneného v konaní pod sp. zn. 37C/138/2013, 26 146 eur z titulu SSU uplatneného v konaní pod sp. zn. 27C/238/2016, 46 016,96 eur za mimoriadne zvýšenie SSU). Vo zvyšku (14 532 eur z titulu bolestného, 16 433,37 eur z titulu SSU uplatneného v konaní pod sp. zn. 37C/138/2013, 3 876 eur z titulu SSU uplatneného v konaní pod sp. zn. 27C/238/2016, 21 132,24 eur z titulu mimoriadneho zvýšenia SSU) potom súd návrh zamietol.

9. Odvolací súd sa stotožnil s argumentáciou súdu prvej inštancie v časti o zaplatenie sumy 14 532 eur z titulu bolestného, o zaplatenie sumy 20 309,37 eur titulom sťaženia spoločenského uplatnenia, o zaplatenie úroku z omeškania 5 % ročne zo sumy 3 876 eur od 3. augusta 2016 do zaplatenia. Nad rámec uvedeného uviedol, že položku 8 (zlomeninu lebečnej spodiny) nemožno hodnotiť samostatne, pretože poranenie lebečnej spodiny popísané na vyšetrení počítačovou tomografiou /CT/ vpravo u poškodenej na prvotnom CT nespôsobilo poškodenej samostatné poškodenie, ale jeho následky sú zahrnuté v položkách č. 224 a 226. Položku č. 226 /poúrazové krvácanie do mozgu vpravo aj vľavo/ je potrebné hodnotiť maximálnym počtom bodov bez navýšenia, v ktorom hodnotení je zahrnuté poškodenie orgánu ako celku /síce na oboch stranách, ale jedného orgánu/. Žalobkyňa nenavrholala a ani nepredložila žiadne dôkazy, ktorým by vyvrátila závery uvedené v znaleckom posudku znaleckej organizácie a jeho záveroch. Tento súčasne odstránil akékoľvek rozpory a riadne posúdil a ohodnotil posudzovaný zdravotný stav žalobkyne ako poškodenej. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že pri určení výšky náhrady sa zaoberal iba položkami uplatnenými v žalobe v znení jej zmeny pripustenej uznesením súdu, hoci znalecká organizácia hodnotila aj iné položky, ktoré neboli uvedené v znaleckom posudku S.. S., a ktoré neboli uplatnené v konaní. Žalobkyňa v tomto smere nenavrholala zmenu žaloby, a preto sa súd prvej inštancie „neuplatnenými“ položkami nemohol zaoberať.

10. K námietkam žalobkyne o potrebe mimoriadneho zvýšenia SSU až o 50 % odvolací súd pripomenul rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Stotožnil sa s názorom súdu prvej inštancie, o mimoriadnom zvýšení SSU v rozsahu 40 %, avšak na rozdiel od súdu prvej inštancie je názoru, že okolnosti hodné osobitného zreteľa by mali byť posudzované s ohľadom na individuálneho poškodeného bez ohľadu na to, či jeho spôsob života pred poškodením vykazoval znaky vysokého spoločenského angažovania v oblastiach umenia, vedy, športu, či politiky, alebo viedol tzv. bežný život. Rozsah priznaného odškodnenia má byť v súlade s princípom proporcionality, teda aby bol primeraný preukázaným obmedzeniam z hľadiska povahy ich následkov a predpokladanému vývoju, v záujme spravodlivej nápravy (s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu). Odvolací súd pri posudzovaní primeranosti zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia žalobkyne vychádzal z preukázaných skutkových okolností, zistených v priebehu dokazovania súdom prvej inštancie. Žalobkyňa mala v čase dopravnej nehody 25 rokov, bola na prahu produktívneho obdobia svojho života, bola aktívne zapojená do pracovného, rodinného, partnerského a spoločenského života. Pred úrazom pri dopravnej nehode bola zdravým človekom bez zdravotných ťažkostí, po dopravnej nehode prišlo k jej trvalej invalidizácii a nemôže vykonávať zárobkovú činnosť. Došlo k podstatnému narušeniu jej súkromného, rodinného a partnerského života a k rozsiahlym obmedzeniam a strate možností došlo aj v oblasti voľnočasových aktivít. V znaleckom posudku znaleckej organizácie je popísaný súčasný spôsob života žalobkyne tak, že je schopná zvládať jednoduché samoobslužné úkony, orientovať sa v známom prostredí, je sediacca na vozíku, prejde za podpory niekoľko krokov, používa plienky na noc pre močovú inkontinenciu, cez deň dokáže močenie a stolicu kontrolovať, v základných hygienických potrebách potrebuje asistenciu druhej osoby vzhľadom k psychickému a fyzickému obmedzeniu, cez deň ju otec vozí do stacionára, kde si číta a je na internete, nedokáže sa však v známych podmienkach orientovať a prispôbiť svoje konanie v situáciách, keď je potrebné zvažovať postupnosť a nadväznosť jednotlivých úkonov k dosiahnutiu cieľa, plánovať svoje konanie, sledovať výsledky čiastkových úkonov a podľa nich ďalej postupovať. V dôsledku zistených porúch psychických funkcií bez podpory a pomoci inej osoby zlyháva aj v bežných každodenných situáciách, bez trvalej asistencie opatrovníka nie je v súčasnosti schopná vykonávať samostatne všetky bežné denné činnosti. Trpí poúrazovou demenciou a organickým psychosyndrómom, z ktorých dôvodov je neschopná fungovať na morbidnej úrovni, jej schopnosť uplatniť sa v rodinnom, partnerskom, pracovnom, politickom, kultúrnom a športovom živote je znížená až takmer nemožná. Napriek čiastočnému zlepšeniu psychického stavu v porovnaní s prvými rokmi po úraze je stále neschopná samostatného fungovania, najmä v zložitejších situáciách mimo známeho domáceho prostredia a je permanentne odkázaná na opatrovateľskú a asistenčnú starostlivosť. Kognitívny deficit ako aj osobnostné poruchy predstavujú ustálený stav, ktorý už nie je možné psychiatrickou liečbou ovplyvniť, ide o trvalé zníženie kognitívnych funkcií a porúch osobnosti, kde k ustáleniu psychického stavu došlo najneskôr v roku 2015. Následkom úrazu a z toho vzniknutých nepriaznivých telesných a psychologických faktorov sa u nej rozvinula sexuálna dysfunkcia. Vzhľadom na preukázané vyššie konkretizované obmedzenia a limity žalobkyne v pracovnom, súkromnom a rodinnom živote, ako i obmedzenia v spoločenskom styku, odvolací súd dospel k záveru, že zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyne v rozsahu 40 % kompenzuje jej stav (vyplývajúci najmä zo znaleckého posudku). Opierajúc sa o hodnotenie závažnosti trvalých zdravotných následkov pri porovnaní aktivít a spôsobu života žalobkyne pred poškodením

zdravia a po jeho poškodení, zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu 40% rešpektuje požiadavky zákona i zásadu primeranosti. Je pritom ponechaný aj priestor zodpovedajúci ešte ťažším následkom alebo strate schopnosti životného uplatnenia v jednotlivých oblastiach života v iných prípadoch.

11. Odvolací súd zistil, že medzi stranami nebolo sporným, že žalobkyňa uplatnila svoj nárok na náhradu škody priamo proti žalovanej na základe zákona o PZP. Tento špeciálny predpis v § 11 ods. 7 jednoznačne stanovil, kedy nastala splatnosť poistného plnenia, ktoré je povinný poskytnúť poisťovateľ. Podľa uvedeného zákonného ustanovenia je teda plnenie splatné do 15 dní, len čo poisťiteľ skončil vyšetrenie potrebné na zistenie rozsahu povinnosti poisťovateľa plniť (v časti poisťovateľom uznaného nároku), respektíve po doručení právoplatného rozhodnutia súdu o výške náhrady škody poisťovateľovi, ak z tohto rozhodnutia nevyplýva iná lehota na poskytnutie poistného plnenia. Ak poisťovateľ uzná nárok poškodeného na plnenie čo aj len čiastočne, je z hľadiska určenia času plnenia takto uznaného nároku rozhodujúci okamih, keď poisťovateľ skončil vyšetrenie potrebné na zistenie rozsahu povinnosti poisťiteľa plniť. Poukázal na rozsudky dovolacieho súdu pojednávajúce o prednosti zákona o PZP pred OZ. Podľa odvolacieho súdu si žalovaná splnila voči žalobkyni povinnosti v zmysle § 11 ods. 6 zákona o PZP. Zo spisu bolo podľa neho zrejmé, že oprávnená výška nárokov žalobkyne bude zrejماً až z právoplatného rozhodnutia vo veci samej, a preto nebolo dôvodné žalovanej uložiť zaplatiť spolu s priznanou sumou i úroky z omeškania, keďže do omeškania by sa dostala až vtedy, ak by po doručení právoplatného rozhodnutia súdu o výške náhrady škody túto neuhradila v lehote určenej súdom podľa § 11 ods. 7 zákona o PZP.

12. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyňa včas dovolanie z dôvodov uvedených v § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Uviedla, že nenapáda tretí, šiesty a siedmy výrok rozsudku (išlo o výroky o trovách konania). V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP namietala nesprávne právne posúdenie otázky predmetu konania v prípade náhrady za SSU. Odvolací súd vymedzil predmet konania konkrétnymi položkami sťaženia SSU podľa zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia (ďalej len „zákon č. 437/2004 Z. z.“). V prípade náhrady za SSU je predmet konania vymedzený podľa § 5 uvedeného zákona celkovým počtom bodov v zmysle hodnotenia znaleckého posudku. Položky tak majú význam, len pre účely stanovenia počtu bodov. Nemá však váhu konkrétneho vymedzenia predmetu konania, keďže sa hodnotí rovnaká škoda alebo rovnaké zranenie pri konkrétnom škodovom deji v zmysle žaloby. Pokiaľ dôjde k zmene hodnotenia toho istého škodového deja inými položkami, nie je podľa žalobkyne potrebná zmena žaloby, pokiaľ celkový počet bodov stanovených na základe bodového hodnotenia aj iných položiek nepresiahne žalobcom dovtedy uplatňovaný celkový počet bodov SSU. Predmet žaloby bol vymedzený opisom utrpených zranení a celkovým počtom bodov SSU, na základe ktorých bola požadovaná náhrada. Nešlo teda o náhradu škody za jednotlivé položky, ale náhradu za celkové poškodenie zdravia. V zmysle § 5 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z. nie je podstatné, za aké položky bolo toto bodové hodnotenie stanovené, ale rozhodujúci je podľa nej počet bodov. Preto je bezvýznamné, ktoré konkrétne položky boli v rámci bodového hodnotenia posudku hodnotené. Samotné hodnotenie zákon zveruje lekárovi, a teda nejde o otázku, na ktorú žalobkyňa nemá dosah a nevie ovplyvniť správnosť konkrétneho bodového hodnotenia v lekárskom posudku. Hodnotenie poškodenia zdravia inými položkami predstavuje len iné odborné posúdenie rovnakej škody. Pri náhrade za SSU sa vychádza z celkového počtu bodov, ktorý hodnotí SSU poškodeného. V tomto prípade nešlo o poškodenie zdravia, ktoré pri podaní žaloby neexistovalo a vzniklo až po jej podaní, ani o novo objavené poškodenie zdravia.

13. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nesúhlasila so zvýšením náhrady za SSU podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. o 40 %. Z konštatovaní odvolacieho súdu je podľa jej názoru zrejmé, že jej možnosti uplatniť sa v živote sú kvôli degradujúcim psychickým poruchám na hranici absolútnej nemožnosti uplatniť sa v akejkoľvek oblasti života. Preto podľa nej by zvýšenie o 50 % malo byť primerané tomuto hodnoteniu.

14. Dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP videla v rozpore napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu so základným účelom a cieľom právnej úpravy zákona o PZP. Rozhodnutie odvolacieho súdu odporuje spravodlivému usporiadaniu spoločenských vzťahov a popiera inštitút úroku z omeškania. Podľa nej sa poisťovateľ dostane do omeškania bez ohľadu na to, či zašle resp. nezašle oznámenie v zmysle § 11 ods. 6 písm. a) a b) zákona o PZP. Právna povinnosť poskytnúť peňažné plnenie

poškodenému zodpovedajúce náhrade škody nie je totožná s právnou povinnosťou poisťovateľa skončiť prešetrovanie poisťnej udalosti a zaslanie oznámenia poškodenému o dôvodoch prípadného neplnenia. Podľa jej názoru ide o dve odlišné právne povinnosti poisťovateľa. Ustanovenie § 11 ods. 8 zákona o PZP upravuje nárok poškodeného na úrok z omeškania len v súvislosti s porušením povinnosti podľa § 11 ods. 6 zákona o PZP. Nezaoberá sa však omeškaním pri samotnej povinnosti plniť náhradu. Teda na uvedené sa vzťahuje § 517 ods. 2 OZ. Ďalej poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 17. decembra 2009 sp. zn. 25Cdo/895/2008. Poisťovateľ by uvedením akéhokoľvek dôvodu vrátane absurdného alebo protiprávneho a jeho oznámením poškodenému mohol zdržiavať plnenie, ktoré patrí poškodenému, a to bez akýchkoľvek právnych následkov. Pri poskytnutí náhrady škody je dôležitá aj jej včasnosť. Pri vzniku následného súdneho sporu by sa poškodený dostal k náhrade až po niekoľkých rokoch. V tejto súvislosti poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 14. októbra 2021 č.k. III.ÚS 214/2020-29, podľa ktorého § 11 ods. 6, 7 a 8 zákona o PZP nemôžu viesť k takému výkladu, ktorý by viedol k nepriznaniu úrokov z omeškania z dôvodnej, mimosúdne osobitne kvalifikovaným spôsobom uplatňovanej listiny. Povinnosť poisťovateľa k zaplateniu úroku z omeškania nie je možné vykladať len so striktným zameraním sa na dikciu v ustanovení § 11 ods. 7 zákona o PZP, ale je potrebné použiť aj ďalšie výkladové metódy. Pokiaľ bola poisťovňa žalovaná, dostáva sa do omeškania po uplynutí troch mesiacov a 15 dní od uplatnenia nároku poškodeným priamo voči poisťovni. Záverom navrhla, aby dovolací súd zmenil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, priznal je úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 26 146 eur od 03. augusta 2016 do zaplatenia, náhradu za SSU v sume 16 433,37 eur za SSU uplatneného v konaní vedenom pod sp. zn. 37C/138/2013, kde bol jej nárok zamietnutý z dôvodu nerozšírenia žaloby po uplatnení iných položiek po vykonanom hodnotení. Súčasne požadovala zvýšenie náhrady za SSU v sume 19 194,24 eur, pričom vychádzala zo zvýšenia vo výške 50 %.

15. Podľa žalovanej nie je daná prípustnosť podaného dovolania. Úvodom poukázala na to, že časť plnenia žalovanej uznala a uhradila ešte pred začatím súdneho sporu ako aj na následné úhrady. Obsahom sporu nie je anonymné bodové ohodnotenie ale konkrétne zdravotné poškodenia, ktoré sú medzi stranami sporné. Preto nie je možné žalobný návrh poňať iba ako sumu bodov, ktoré sú uplatnené a následne priznať sumu bodov, ktoré znalecký posudok poškodenej udelí, keďže za uplatneným bodovým hodnotením sú konkrétne sporné položky, resp. ich časti, ktoré viedli k podaniu žaloby a vzniku sporu. Správnosť uplatnenia zdravotných nárokov zaťažuje žalobkyňa a prípadne nesprávne takéto hodnotenie nie je možné dávať na ťarchu žalovanej. Žalovaná má právo vedieť, čo je predmetom konania a akým konkrétnym uplatneným nárokom čelí za účelom kvalifikovanej obrany. Žalobkyňa nemôže tvrdiť, že síce niektoré ňou uplatnené poškodenia zdravia boli nedôvodné a žalovaný ich namietal správne, ale aj tak má nárok na celú žalovanú sumu, lebo po 7 rokoch vedenia sporu sa zistili úplne iné následky a je jedno či boli predmetom konania alebo nie. Preto sa stotožňuje s názorom prvoinštančného a odvolacieho súdu. Na základe takto podanej žaloby bolo vykonané ciele dokazovanie na zistenie, či uplatnené následky (položky) sú dôvodné alebo nie. Dokazovanie preukázalo, že časť uplatňovaných nárokov bola uplatnená nedôvodne, resp., že jej námietky boli čiastočne oprávnené. Takýto neúspech žalobkyne nemožno prekryť tým, že boli zistené ďalšie, v konaní doteraz nepreukázané následky. Z tohto dôvodu namietala dôvodnosť dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

16. Rovnako nesúhlasila ani s uplatnenými námietkami na mimoriadne zvýšenie SSU na 50 %. Súd pri hodnotení má správne vychádzať zo stavu poškodenej v čase rozhodnutia. Avšak z neskorších lekárskeho správ vyplýva, že zdravotný stav žalobkyne sa zlepšil, ako napr. samostatný pohyb do 500 m za pomoci paličky bez invalidného vozíka, fyziologické vykonávanie stolice a močenia bez inkontinencie, samostatnosť v hygiene, polohovaní a príjme výživy a tekutín. V denných činnostiach je s pomôckami pomalším tempom sebestačná a nemá problémy s čítaním. Pokiaľ by boli žalobkyňou zmarené mimoriadne aktivity vyplývajúce z akejkoľvek oblasti (výnimočný športovec, politik, ekonóm, moderátor, herec a pod.) bola by žalobkyňa rozhodne na tieto okolnosti poukazovala pri odôvodňovaní maximálnej miery mimoriadneho zvýšenia. Keďže tu takéto aktivity zmarené neboli, nie je jej možné priznať maximálne mimoriadne zvýšenie SSU. Okrem toho dokáže vykonávať veľa činností v zmysle vlastnej výpovede na pojednávaní z 10. decembra 2014. Chodí do denného stacionárneho zariadenia, kde veľa číta, vyšívá, pozerá televíziu a jej stav sa jej od tohto obdobia výrazne zlepšil. Nejde teda o bezvládnú osobu so zmarenými aktivitami pred nehody. Svoju argumentáciu podporil rozhodnutiami najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/213/2017 a 3Cdo/209/2017. Právny názor súdu o priznaní mimoriadneho zvýšenia SSU vo výške 40 % je logický a správny aj s poukazom na aktuálnu judikatúru.

17. Žalovaná rovnako nevidí prípustnosť dovolania ani podľa § 420 písm. f) CSP. Nie je možné právny výklad hmotnoprávnej normy odvolacím súdom hodnotiť ako nesprávny procesný postup a už vôbec nie ako znemožnenie uskutočňovania jej patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Rozhodnutie odvolacieho súdu nie je arbitrálne alebo svojvoľné. Úrok z omeškania bol zamietnutý pri nároku na sťaženie spoločenského uplatnenia, ktorého výška závisela od znaleckých záverov. Sporné položky SSU boli zo strany súdu podrobené rozsiahlemu dokazovaniu, kde sa musela zistiť dôvodnosť nárokov. Judikatúra nepripúšťa platenie úrokov z omeškania poisťovateľom pri nárokoch z povinného zmluvného poistenia, pokiaľ nároky poškodených neboli riadne preukázané. Žalobkyňa opomína, že jej nároky neboli preukázané, v dôsledku čoho bolo potrebné vykonať rozsiahle dokazovanie v rámci 9-ročného súdneho sporu. Keby žalovaná postupovala podľa predstáv žalobkyne a uhradila sa jej hneď všetky ňou uplatňované nároky, sama by sa dostala do situácie, kde by od nej musela vymáhať späťne 50-60 000 eur. Svoje tvrdenia podporila rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/109/2018. Vzhľadom na existenciu judikatúry najvyššieho súdu nevidí dôvod na aplikovanie judikatúry Najvyššieho súdu Českej republiky. Keďže aj súd vzhliadol potrebu znaleckého dokazovania, tak ani z pohľadu súdu neboli v čase podania žaloby tieto nároky preukázané. Následne pripomenula doterajšie úhrady za SSU. Záverom požadovala, aby dovolací súd dovolanie odmietol ako neprípustné alebo alternatívne zamietol ako nedôvodné.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozsudkom z 29. mája 2024 sp. zn. 7Cdo/236/2022 dovolanie zamietol.

19. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) nálezom z 13. februára 2025 č.k. I. ÚS 633/2024-44 zrušil uvedený rozsudok najvyššieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. K úrokom z omeškania z náhrady škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla pripomenul judikatúru (III. ÚS 309/2020, III. ÚS 214/2020, III. ÚS 214/2020, II. ÚS 263/2022), v zmysle ktorej ide o ústavne nesúladiť výklad § 11 ods. 6 až 8 zákona č. 381/2001 Z. z. Ústavný súd sa v plnom rozsahu k tejto svojej aktuálnej judikatúre prikláňa, aj pokiaľ ide o použitie v prejednávanej veci. Preto je potrebné zdôrazniť, že hoci sa povinnosť poisťovateľa platiť úroky z omeškania podľa § 11 ods. 8 zákona č. 381/2001 Z. z. viaže na nesplnenie nepeňažnej povinnosti (prešetrovacej a oznamovacej) podľa § 11 ods. 6 písm. a) a b) tohto zákona, poisťovateľ nie je zbavený povinnosti plniť oprávnenej osobe (poškodenému) náhradu riadne a včas (t. j. v lehote 15 dní po skončení šetrenia). Rovnako nie je zbavený ani povinnosti platiť úroky z omeškania podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v prípade, ak sa po uplynutí 15-dňovej lehoty po skončení šetrenia dostal do omeškania, a to aj napriek tomu, že si splnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z. z. Podľa jeho názoru bola sťažovateľke odopretá časť uplatneného nároku (úroku z omeškania) s odôvodnením, ktoré nedalo ústavne udržateľné a eurokonformné odpovede na rozhodujúce otázky pri výklade posudzovaných ustanovení zákona č. 381/2001 Z. z.

20. Následne sa zaoberal otázkou vymedzenia predmetu konania o náhrade škody z titulu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, ak po podaní žaloby došlo k zmene hodnotenia niektorých položiek znaleckým posudkom vyhotoveným v konaní. Uviedol, že sťažovateľka v pozícii žalobkyne (dominus litis) určila predmet civilného sporu vymedzením konkrétneho poškodenia zdravia (prostredníctvom štyroch položiek), v dôsledku ktorého má byť jej spoločenské uplatnenie sťažené. Vzhľadom na to, že sťažovateľka sťaženie spoločenského uplatnenia majúce pôvod v inom poškodení zdravia, neuplatnila žiadnym ďalším dispozičným procesným úkonom, nemohla ani opodstatnene očakávať rozhodnutie súdu prvej inštancie o priznaní takejto náhrady. V opačnom prípade by súd postupoval v rozpore so zákonnou zásadoune ultra petitem v zmysle § 216 CSP a v rozpore s právom na súdnu ochranu žalovanej strany, ktorej by zamedzil uplatnenie jej patriacich procesných práv. Ak sa súd prvej inštancie zaoberal len položkami, ktoré sťažovateľka vymedzila v žalobnom návrhu, bez toho, aby poskytol ochranu nároku na plnenie, o ochranu ktorého sťažovateľka zákonom predpokladaným spôsobom - zmenou žaloby - nežiadala, konal v súlade s Civilným sporovým poriadkom. Námiety sťažovateľky v podobe uplatnenia zmeny žaloby ako jedného z dispozičných procesných úkonov v prípade zmeny niektorých nárokov oproti nárokom uplatneným v žalobe, nevykazujú žiadne arbitrálne, resp. formalistické konotácie. Preto námiety v tejto časti nepovažoval za dôvodné.

21. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu v časti dovolacieho dôvodu (nárok žalobkyne na úrok z omeškania) podľa § 420 písm. f) CSP

je dôvodné, preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil vo výroku vo veci samej I. a vo výrokoch o trovách konania III. až VII. a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti (týkajúcej sa predmetu konania o náhrade škody z titulu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia) dovolanie ako nedôvodné zamietol podľa § 448 CSP. Dovolací súd vyhodnotil dovolaním nenapadnuté výroky o trovách konania III. VI.,VII. ako závislé od výrokov I. a II. napadnutého rozsudku vo veci samej v zmysle § 439, písm. a) CSP, a preto tvorili predmet dovolacieho konania.

Posúdenie dovolacích dôvodov k nároku žalobkyne na úrok z omeškania z náhrady škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

22. Podľa § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok („CSP“) dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

23. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

24. Dovolací súd zistil, že žalobkyňa v rámci dovolania tvrdila, že: „Ustanovenie § 11 ods. 8 zákona č. 381/2001 Z. z. upravuje nárok poškodeného na úrok z omeškania len v súvislosti s porušením povinností poisťovateľa v zmysle § 11 ods. 6 Zákona č. 381/2001 Z. z., teda porušením povinností poisťovateľa súvisiacich so včasným a riadnym prešetrením poistenej udalosti. Uvedené ustanovenie sa však nijakým spôsobom nezaobera dôsledkami omeškania poisťovateľa v súvislosti s omeškaním pri jeho samotnej povinnosti plniť samotnú náhradu. Dôsledky omeškania v súvislosti so samotnou povinnosťou poisťovateľa plniť nie sú riešené ustanovením § 11 ods. 8 Zákona č. 381/2001 Z. z. (to rieši len dôsledky omeškania poisťovateľa v súvislosti s jeho povinnosťou začať a včas ukončiť šetrenie poistnej udalosti), ani iným ustanovením tohto zákona. Preto je nevyhnutné na dôsledky omeškania poisťovateľa s plnením jeho hlavnej právnej povinnosti plniť samotnú náhradu škody aplikovať všeobecný predpis, ktorým je ustanovenie § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Ak teda poisťovateľ nesplní právnu povinnosť plniť oprávnenú náhradu škody poškodenému včas a riadne, poškodenému vzniká nárok uplatňovať si voči poisťovateľovi aj nárok na úrok z omeškania v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, bez ohľadu na to, či poisťovateľ riadne a včas splnil aj inú svoju právnu povinnosť podľa § 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z. z. začať včas prešetrovanie poistnej udalosti a toto prešetrovanie aj včas ukončiť“.

25. Odvolací súd na s. 54 odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol, že z obsahu spisu zistil, že medzi stranami nebolo sporným, že žalobkyňa uplatnila svoj nárok na náhradu škody priamo proti žalovanej na základe zákona o PZP. Tento špeciálny predpis v § 11 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z. jednoznačne stanovil, kedy nastala splatnosť poistného plnenia, ktoré je povinný poskytnúť poisťovateľ. Podľa uvedeného zákonného ustanovenia je teda plnenie splatné do 15 dní, len čo poisťovateľ skončil vyšetrenie potrebné na zistenie rozsahu povinnosti poisťovateľa plniť (v časti poisťovateľom uznaného nároku), respektíve po doručení právoplatného rozhodnutia súdu o výške náhrady škody poisťovateľovi, ak z tohto rozhodnutia nevyplýva iná lehota na poskytnutie poistného plnenia. Dovolací súd v pôvodnom rozsudku zo dňa 29. mája 2024 sp. zn. 7Cdo/236/2022 sa v bode 28 vyjadril, že uvedený výklad bol v súlade s dikciou ustanovenia § 11 ods.7 zákona č. 381/2001 Z.z. Ústavný súd nálezom z 13. februára 2025 č.k. I. ÚS 633/2024-44 zrušil uvedený rozsudok najvyššieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, V bode 29 uviedol, že „... ústavný súd nepovažuje (i) procesnoprávny záver najvyššieho súdu o prípustnosti dovolania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia, hoci bol uplatnený z dôvodu vady zmätočnosti, a na to nadväzujúci (ii) meritórny záver vo vzťahu k nároku poškodeného

na úrok z omeškania v prípade omeškania s platbou poisťného plnenia za ústavne akceptovateľný, pretože v súhrne tieto závery spôsobili, že sťažovateľke bola odopretá časť uplatneného nároku (úroku z omeškania) s odôvodnením, ktoré nedalo ústavne udržateľné a eurokonformné odpovede na rozhodujúce otázky pri výklade posudzovaných ustanovení zákona č. 381/2001 Z. z. Dôsledkom uvedeného nedostatku poskytnutej súdnej ochrany zo strany najvyššieho súdu je porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

26. Dovolací súd konštatuje, že výrok I. napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvej inštancie a zamietnutá žaloba v tam špecifikovaných úrokoch nie je v súlade s ustanovením § 420, písm. f) CSP. Dovolací súd preto napadnutý rozsudok dovolacieho súdu v napadnutom výroku vo veci samej a v súvisiacich výrokoch o trovách konania podľa § 449 ods.1 CSP zrušil a podľa § 450 CSP vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. V ďalšom konaní je nevyhnutné vychádzať z právneho názoru súdu prvej inštancie v bode 29/6 odôvodnenia rozsudku zo 07. októbra 2020, č. k. 37C/138/2013-456: „ Čo sa týka úroku z omeškania na tento má žalobkyňa nárok vo výške základnej úrokovej sadzby Európskej centrálnej banky platnej k prvému dňu omeškania (ku dňu 3.8.2016 vo výške 0,00%) zvýšenej o 5 percentuálnych bodov, preto súd rozhodol tak, že žalobkyni priznal nárok na úrok z omeškania vo výške 5,00% ročne zo sumy 26.146,00 € (suma ktorá bola žalobkyni priznaná za položku č. 323a, ktorú žalobkyňa požadovala -pôvodne v konaní 27C/238/2016- vo výške 30.022,00 €) od 3.8.2016 (deň nasledujúci po oznámení žalovaného že tento nárok odmieta plniť) do zaplatenia....“.

Posúdenie dovolacích dôvodov týkajúcich sa predmetu konania o náhrade škody z titulu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP

27. Podľa § 421 ods.1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok („CSP“) dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

28. Podľa § 432 ods. 2 CSP dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

29. Žalobkyňa v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1, písm. b) CSP namietala nesprávne právne posúdenie otázky predmetu konania v prípade náhrady za SSU. Odvolací súd vymedzil predmet konania konkrétnymi položkami sťaženia SSU podľa zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia (ďalej len „zákon č. 437/2004 Z. z.“). Dôvody dovolania sú špecifikované v bode 12 a obsahovo sa prekrývajú s dôvodmi ústavnej sťažnosti sťažovateľky.

30. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) nálezom z 13. februára 2025 č.k. I. ÚS 633/2024-44 nevyhovel vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľky. v bode 12 odôvodnenia uviedol, že :

31. „Sťažovateľka vidí ústavnú neakceptovateľnosť aj v prípade vyriešenia otázky, akým spôsobom má byť žalobou vymedzený predmet konania pri náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia. Sťažovateľka prezentuje názor, že v tomto prípade je potrebné predmet konania vymedziť v súlade s § 5 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z. celkovým počtom bodov, ktorým sa sťaženie spoločenského uplatnenia ohodnotilo v lekárskom či znaleckom posudku. Pokiaľ ide o konkrétne stanovenie jednotlivých položiek a ich bodových sadziieb, tieto majú význam len pre účely správneho stanovenia celkového počtu bodov sťaženia spoločenského uplatnenia. Konkrétne odvolaciemu súdu a dovolaciemu súdu vytýka:

odmietnutie priznať časť náhrady len preto, lebo zmenou žaloby neupravila označenie niektorých položiek, ktorými bol jej zdravotný stav hodnotený znaleckým posudkom vypracovaným v konaní, a teda v rozpore s princípom denegatio iustitiae bolo odmietnuté poskytnúť legitímne a správne uplatnenému nároku sťažovateľky súdnu ochranu;

prísne formalistický súdny výklad, keďže na sťažovateľku súdy kládli neprimerané požiadavky, aby svoje poškodenie zdravia označila (okrem iného) aj z medicínskeho hľadiska správnym a korektným odborným označením jednotlivých položiek podľa prílohy zákona č. 437/2004 Z. z.;

osobitne proti napadnutému uzneseniu dovolacieho súdu namieta, že sa len povrchno zaoberal dôvodmi dovolania v nastolenej právnej otázke; vôbec pritom nereagoval na dve zásadné argumenty, a to že (i) predmet konania bol vymedzený celkovým počtom bodov, ktorým sa sťaženie spoločenského uplatnenia ohodnotilo v znaleckom posudku (v súlade s § 5 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z.) a tiež to že (ii) hoci znalecká organizácia hodnotila poškodenie zdravia inými položkami prílohy zákona, vždy išlo o hodnotenie toho istého poškodenia zdravia, za ktoré sťažovateľka požadovala v konaní náhradu“.

32. Ústavný súd v bodoch 41,42 odôvodnenia nálezu z 13. februára 2025 č.k. I. ÚS 633/2024-44 uviedol, že : „ Ústavný súd v závere dodáva, že všeobecný súd v zásade neurčuje predmet konania, len ho na základe uplatnených dispozičných úkonov žalobcu ustaľuje. Z podstaty základných princípov civilného sporového procesu (princíp dispozičný, prejednací, kontradiktórny , princíp koncentrácie spojený s princípom formálnej pravdy) vyplýva, že súd poskytuje ochranu tvrdenému ohrozenému alebo porušenému právu podľa predostretých skutkových okolností (v prípade sťažovateľky ide o konkrétne a individualizované poškodenie zdravia) a žalobného návrhu uvedeného v žalobe. Vzhľadom na požiadavky na procesnú diligenciu je však s právom žalobcu iniciovať konanie a vymedziť jeho predmet funkčne a organicky spojená aj jeho procesná zodpovednosť za vedenie sporu a výsledok konania. V priamej obsahovej nadväznosti na dosiaľ uvedené je preto potrebné vyhodnotiť, že procesnoprávny záver dovolacieho súdu v časti, v ktorej posudzoval, či rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení (bod 34 napadnutého rozsudku najvyššieho súdu) vyžadujúci náležitú procesnú aktivitu sťažovateľky v podobe uplatnenia zmeny žaloby ako jedného z dispozičných úkonov v prípade zmeny niektorých nárokov oproti nárokom uplatneným v žalobe, nevykazuje podľa názoru ústavného súdu žiadne arbitrárne , resp. formalistické konotácie. Preto pokiaľ ide o sťažovateľkine výhrady koncentrované v bode 12 tohto nálezu týkajúce sa výkladu k určeniu premetu konania či nedostatočného odôvodnenia, tieto ústavný súd nepovažuje za dôvodné“ .

33. Dovolací súd preto dovolanie v tejto časti podľa § 448 CSP ako nedôvodné zamietol. Súčasne prevzal relevantné odôvodnenie z rozsudku zo dňa 29.mája 2024 sp. zn. 7Cdo/236/2022 nasledovne :

34. Pri nepriznaní zvýšenie SSU na 50 % najvyšší súd poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu: „Výrazné zvýšenie náhrady za SSU (o 50%), ktoré požaduje žalobkyňa, je vyhradené výlučne prípadom, keď je poškodený vplyvom následkov úrazu takmer vyradený zo života, a keď jeho predpoklady pre uplatnenie v spoločnosti sú takmer stratené (porov. rozsudok NS SR z 29.9.2005 sp. zn. 3Cdo 74/2005).“

35. Toto odôvodnenie vychádza z ustálenej rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu, a preto sa s ním najvyšší súd vzhľadom na zistený skutkový stav odvolacím súdom plne stotožňuje. K uvedenému je vhodné poukázať aj na iné rozhodnutia dovolacieho súdu, napr. rozsudok z 21. júna 2018 sp. zn. 3Cdo/209/2017: „Nejde ani o prípad ležiaceho pacienta vyžadujúceho podávanie umelej výživy, polohovanie a bez akejkoľvek komunikácie (kedy, by - podľa názoru odvolacieho súdu - bolo primerané zvýšenie až o 50 %).“ Inými slovami povedané, ak by odvolací súd priznal zvýšenie SSU o 50 %, nebolo by to spravodlivé voči poškodeným, ktorý utrpeli vážnejšie následky. Rovnako nebolo preukázané, že v danom prípade došlo k zmareniu iných činností, kde žalobkyňa dosahovala mimoriadne výkony či už v osobnej, pracovnej, kultúrnej alebo športovej oblasti. Z tohto dôvodu považuje dovolací zvýšenie SSU o 40 % za dostatočné.

36. Nemožno súhlasiť ani s námietkou o nepriznaní SSU za iné položky, resp. za zvýšenie niektorých položiek, pri ktorých došlo k zmene hodnotenia až po podaní žaloby.

37. Podľa § 216 Civilného sporového poriadku súd je viazaný žalobným návrhom žalobcu.

38. Podľa uznesenia najvyššieho súdu z 28. apríla 2022 sp. zn. 2Obdo/4/2021 uverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 1/2003 pod č. 3: „Za zmenu žaloby podľa § 140 ods. 2 CSP je potrebné považovať také doplnenia, či upresnenia skutočností tvrdených v

žalobe, ktoré majú dopad na iné posúdenie skutkového základu oproti skutkovému základu uvedenému v žalobe.“

39. Žalobkyňa síce nepožadovala priznanie vyššieho celkového počtu bodov za SSU oproti podanej žalobe, avšak žiadala, aby jej boli priznané body za iné položky, resp. viac bodov za niektoré položky. Tým došlo k zmene niektorých jej nárokov oproti nárokom uplatneným v žalobe. K tomuto je potrebné uviesť, že aj v prípade zmeny hodnotenia za niektoré položky v zmysle vykonaného dokazovania na súde prvej inštancie, si ich mala žalobkyňa uplatniť v rámci zmeny žaloby podľa § 139 a nasl. CSP. Jednotlivé položky zo znaleckého posudku, na základe ktorých sa žalobkyňa domáhala svojho nároku vo svojej podstate tvorili skutočnosti, ktoré mohla žalovaná uznať vo vyrovnaní pred začatím súdneho konania alebo mohla na nereagovať v konaní pred súdom pri použití prostriedkov procesnej obrany. Keby súd priznal náhradu za uvedené položky tak, ako to požadovala žalobkyňa, bez zmeny alebo rozšírenia žaloby, došlo by týmto postupom súdu k znemožneniu žalovanej, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva a z toho vyplývajúceho porušeniu práva na spravodlivý proces. Ani ústavný súd nepovažoval vo vyššie citovanom rozhodnutí, nepovažoval námietky dovolateľky za dôvodné.

40. Vzhľadom na to, že dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vo veci samej vo výroku I. súčasne v zmysle § 453 ods.1 CSP zrušil aj závislé výroky o trovách konania (§ 439, písm. a) CSP).

41. Dovolací súd sa nestotožnil s odvolacím súdom, keď rozhodovanie o nároku na náhradu trov konania subsumoval pod právny režim uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 11.10.12, sp.zn. 3 MCdo/11/2011, ktoré skutkový stav vychádzal z objektívnej kumulácie nárokov v petite žaloby. (Žalobkyňa sa žalobou domáhala: A. určenia, že byt č. XX nachádzajúci sa na 6. poschodí bytového domu súp. č. XXXX na T. ulici č. XX v G., zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX vedenom Správou katastra pre Hlavné mesto SR Bratislavu pre katastrálne územie K., v celosti a spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach, zariadeniach a príslušenstve bytového domu a spoluvlastnícky podiel na pozemku parc. č. XXXX v podiele XXXX/XXXXXX k celku (ďalej len „byt“) patrí do dedičstva po právnej predchodkyňi žalobkyne Y. V., B. určenia, že zmluva o prevode vlastníctva zo 7. augusta 2006 uzavretá medzi jej právnou predchodkyňou a žalovaným 1/, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k bytu, je neplatná a C. určenia, že zmluva o zabezpečení záväzku prevodom vlastníckeho práva k nehnuteľným veciam z 8. decembra 2006 uzavretá medzi žalovaným 1/ ako dlžníkom a žalovaným 2/ ako veriteľom, je neplatná). Skutočnosť, že súd rozhodoval viacero právnych vecí (objektívna kumulácia) sa prejavila priamo v žalobných nárokoch uvedených v petite žaloby a išlo o práva so samostatným skutkovým základom. Právna veta súdneho rozhodnutia má vždy nadväznosť na skutkový stav, ktorý bol predmetom konania.

42. Predmet konania v napadnutom rozsudku súdu prvej inštancie zo dňa 7. októbra 2020 č.k. 37C/138/2013-456 bol vyjadrený kvantitatívne iba zaplatením peňažnej sumy 72.647,59 eur a vo zvyšku uplatneného peňažného nároku súd návrh zamietol. Predmetom konania bolo peňažné plnenie. Jeho špecifikácia podľa právnych titulov a právna kvalifikácia sa uvádza v odôvodnení rozsudku (§220 ods.2 CSP) . Dovolací súd preto nepovažoval za vadu konania zrejmu nesprávnosť v zátvorke špecifikovaného nároku - sumy 4.532 eur titulom bolestného, ktorá správne mala byť 14.532 eur. Dovolací súd sa stotožnil so súdom prvej inštancie, keď priznal nárok na náhradu trov konania žalobkyňi jedným výrokom v rozsahu 100% z prisúdenej sumy. V danej veci rozhodnutie o výške priznaného plnenia žalobkyňi záviselo od znaleckého dokazovania, a zároveň aj od úvahy súdu .

43. Okresný súd Trnava rozhodol o výške náhrady trov konania uznesením Okresného súdu Trnava č. k. 37C/138/2013-632 z 22. októbra 2024 v spojení s uznesením č.k. 37C/138/2013-653 z 11. marca 2025 a uznesením č.k. 37C/138/2013-636 z 22. októbra 2024.

44. Podľa § 439 CSP dovolací súd je rozsahom dovolania viazaný okrem prípadov, ak a) od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý dovolaním nebol dotknutý, b) ide o nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 a dovolanie podal len niektorý zo subjektov, c) určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

45. Vydanie uznesenia o náhrade trov konania v konkrétnej výške je jednostranne závislé od existencie právoplatného rozhodnutia vo veci. Zrušením časti rozsudku odvolacieho súdu uznesenie o výške

náhrady trov konania ako závislé rozhodnutie stratilo svoj podklad. Bez nadväznosti na predchádzajúce (zrušené) rozhodnutie by zostalo uznesenie o výške náhrady trov konania osamotené, strácalo by rozumný zmysel, čo by zároveň odporovalo princípu právnej istoty (sp. zn. 4Obdo7/2018, 3Obo/9/2017). Závislým výrokom môže byť nielen dovolaním dotknutý výrok, tvoriaci súčasť napadnutého rozhodnutia, ale aj výrok, ktorý je obsahom iného, samostatného rozhodnutia v danej veci (R 73/2004).

46. Na základe uvedených dôvodov dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok vrátane súvisiacich výrokov o trovách konania, v súlade s § 449 ods. 1 CSP a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 450 a § 390 CSP). Zároveň zrušil aj uznesenia o výške trov konania v súlade s § 449 v spojení s § 439 CSP.

47. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.